

It-TIENI SENA

Il-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)

Il-Hin: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u l-istudenti jiktbu isimhom, kunjomhom u l-klassi. Kull taqsima għandha 5 marki.

L-Istruzzjonijiet:

L-Ewwel Silta	
1	L-istudenti jintalbu jifflu l-karta. L-għalliema jaqraw l-ewwel silta u l-istudenti jisimgħu b'attenzjoni u ma jiktbu xejn waqt il-qari.
2	Waqt li l-għalliema jaqraw għal darba l-eżerċizzji tal-ewwel silta, l-istudenti jistgħu jaħdmu t-tweġibiet.
3	L-għalliema jaqraw is-silta għat-tieni darba. L-għalliema jergħu jaqraw l-eżerċizzji u jagħtu ċans lill-istudenti jaħdmu t-tweġibiet kollha.
It-Tieni Silta	
4	L-għalliema jaqraw it-tieni silta u l-istudenti jisimgħu b'attenzjoni u ma jiktbu xejn waqt il-qari.
5	Waqt li l-għalliema jaqraw għal darba l-eżerċizzji tat-tieni silta, l-istudenti jistgħu jaħdmu t-tweġibiet.
6	L-għalliema jaqraw is-silta għat-tieni darba. L-għalliema jergħu jaqraw l-eżerċizzji u jagħtu ċans lill-istudenti jaħdmu t-tweġibiet kollha.

L-Ewwel Silta:**L-Isport**

L-isport huwa wiehed mill-aktar passatempo popolari li hawn fid-dinja. Dan il-passatempo issibu pprattikat matul is-sena kollha għaliex tista' tiegħu sehem fih jew issegwih fuq it-televixin kemm fis-sajf kif ukoll fix-xitwa.

L-isport fih hafna vantaġġi kemm għas-saħħa fiżika kif ukoll għall-moħħ. Huwa importanti hafna li niehdu hsieb is-saħħa fiżika tagħna għax b'hekk inzommu figura pulita kif ukoll nilqgħu kontra ċertu mard. B'hekk, meta niehdu sehem fl-isport, inkunu qegħdin nagħmlu ġid kbir lil ġisimna u jista' jkollna hajja itwal. Is-saħħa tal-moħħ ukoll hija importanti u l-isport jgħinna nieqfu u nserrhu moħħna mill-istress u l-problemi tal-hajja ta' kuljum.

L-isport jgħinna nitgħallmu nikkollaboraw mal-oħrajn għax f'hafna logħob ikollok taħdem bħala tim għax mingħajr is-sehem ta' kulhadd ma jkollokx suċċess. L-isport jgħinna wkoll nitbiegħdu mill-vizzji koroh bħad-droga, l-alkoħol u t-tipjip.

Huwa importanti li nibdew nipprattikaw l-isport minn meta nkunu żgħar halli nidraw nagħmlu l-eżerċizzji fiżiċi u meta nikbru nibqgħu nħaddmu ġisimna u nżommu ruhna b'saħħitna.

Taħriġ A.**Imla l-vojt skont dak li smajt fis-silta.****(5 marki)**

1. L-isport hu wiehed mill-aktar _____ popolari.
2. Dan fih hafna _____ għas-saħħa fiżika u mentali.
3. Bis-sehem tagħna fl-isport aħna nkunu qegħdin _____ hajjitna.
4. Meta nahdmu f'tim nitgħallmu _____ mal-oħrajn.
5. L-isport _____ 'l bogħod minn bosta vizzji.

It-Tieni Silta:**Qalb Tajba**

Fil-klassi tal-iskola mhux kulhadd kellu l-istess kwalitajiet. Doreen inzerat hdejn Tiffany li ma kinitx mogħnija bl-istess intelligenza bħalha. Izda l-qalb tad-deheb li kellha Tiffany issorprendiet bil-kbir lil Doreen.

Doreen kienet tifla minfuha biha nnifisha minhabba r-rizultati eċċellenti li kienet iġġib u għalhekk fil-brejk spiċċat waħidha bla ħbieb. Din il-biċċa tal-ħbieb tatha ġewwa hafna. Tiffany indunat x'kien qieghed jigri u bi hlewwa liema bħalha bdiet tipprova tispjegalha għaliex l-istudenti l-oħra kienu qed iwarrbuha. Izda l-kliem ta' Tiffany ma daqqx għal widnejn Doreen u spiċċat iġġieldet magħha wkoll. Minkejja dan kollu, Tiffany xorta baqgħet tiddefendi lil Doreen, anke jekk shabha tal-klassi bdew iharsu lejha bl-ikrah ukoll. Dan kollu wassal lil Doreen tirrifletti sewwa fuq il-kliem ta' ħabibtha.

Id-determinazzjoni ta' Tiffany halliet il-frott għaliex wara li talbet skuża lil ħabibitha, Doreen iddeċidiet li tibdel l-attitudni tagħha lejn shabha tal-klassi u spiċċat tagħtihom daqqa t'id fix-xogħol tal-klassi u l-istudji li kien ikollhom.

Tahriġ B.

Immarka ✓ fil-kaxxa, taht Veru jew Falz.

(5 marki)

	VERU	FALZ
1. Doreen u Tiffany kellhom l-istess kwalitajiet.		
2. Doreen kienet imkabbra għax kienet brava hafna.		
3. Tiffany giet taqa' u tqum mill-ħabiba tagħha Doreen.		
4. Shab Tiffany hadu gost li hi kienet qieghda tipprova tghin lil Doreen.		
5. Fl-aħhar ir-rieda qawwija ta' Tiffany rebhet u s-sitwazzjoni rrangat ruhha.		

Tmiem il-karta

It-TIENI SENA

Il-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)

Il-Hin: 15-il minuta

L-Isem u l-Kunjom: _____ **Il-Klassi:** _____

Il-Marka

II-KARTA TAL-ISTUDENTI

Tahriġ A. Imla l-vojt skont dak li smajt fis-silta.

(5 marki)

1. L-isport hu wiehed mill-aktar _____ popolari.
2. Dan fih hafna _____ għas-saħħa fizika u mentali.
3. Bis-sehem tagħna fl-isport ahna nkunu qegħdin _____ hajjitna .
4. Meta naħdmu f'tim nitgħallmu _____ mal-oħrajn.
5. L-isport _____ 'l bogħod minn bosta vizzji.

Tahriġ B. Immarka ✓ fil-kaxxa, taht Veru jew Falz.

(5 marki)

	VERU	FALZ
1. Doreen u Tiffany kellhom l-istess kwalitajiet.		
2. Doreen kienet imkabbra għax kienet brava hafna.		
3. Tiffany giet taqa' u tqum mill-ħabiba tagħha Doreen.		
4. Shab Tiffany ħadu gost li hi kienet qieghda tipprova tghin lil Doreen.		
5. Fl-aħħar ir-rieda qawwija ta' Tiffany rebħet u s-sitwazzjoni rrangat ruħha.		

Tmiem il-karta

ID-DIRETTORAT GHAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
 Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u t-Tagħlim Elettroniku
 It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv
L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2013

IT-TIENI SENA **IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)** **IL-HIN: Saghtejn**

L-isem u l-kunjom: _____ **Il-klassi:** _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. L-ortografija, il-punteggjatura, is-sintassi, l-ideat u l-preżentazzjoni jgħinuk tikseb riżultati aħjar.

Għall-ghalliema:

IL-MARKI	It-Tahdit	10	
	Is-Smigh	10	
	Il-Qari u l-Kitba	80	
	IT-TOTAL	100	

Kummenti

Taqsim A

IS-SILTA TAL-FEHIM MILL-QARI

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

L-istorja tal-kelb Hachiko

Darba waħda fl-1924 il-Professor Eisaburo Ueno wasal lura bħas-soltu fl-istazzjon tal-ferrovija Shibuya ta' Tokyo. Hemmhekk lemaħ ġeru **jħuf** mitluf. Qabdu, refgħu f' hdanu u mellislu rasu. Kien tassew gustuż! Il-Professor haress madwaru. Beda jistaqsi lil dak u lill-iehor kinux tilfu xi ġeru iżda l-istazzjon minnufih tbattal u għajr gagġa mkissra b'tabella mqattgħa ma kien fadal hadd u xejn. **(par. 1)**

Il-Professor ma felahx iħalli 'l dan il-ġeru waħdu fil-ksieħ ta' stazzjon vojta u haħdu miegħu d-dar. Għadda ż-żmien u Hachiko, għax hekk semmiej il-Professor, beda jikber. Bejn il-Professor u Hachiko **nibtet** hħiberija kbira u ssenslet storja li għadha tissemma sal-lum. **(par. 2)**

Ta' kuljum, fil-hin li sidu jasal lura mix-xogħol, Hachiko kien imur fl-istazzjon tal-ferrovija u joqgħod bilqiegħda fl-istess post jistenniej ġej. Kemm kienu jifirħu b'xulxin! Kulhadd kien jammirahom għax hħiberija bħal din qatt ma kienu raw bħalha. Darba fost l-oħrajn, il-Professor ma niżilx mill-ferrovija. Għalxejn qagħad jistenniej Hachiko għax sidu baqa' ma ġiex. Dakinhar il-kelb ma marx lura d-dar, lanqas sidu! **(par. 3)**

Wara l-mewt tal-Professor, Hachiko addottatu familja oħra **iżda ma kienx għal qalbu**. Minkejja d-distanza u l-elementi, fil-hin li s-soltu l-Professor kien jasal lura l-istazzjon, Hachiko kien jahrab minn fejn ikun u jintasab bilqiegħda jistenna 'l sidu ġej lura mix-xogħol. **(par. 4)**

Is-sidien tal-hwienet kienu **jithassruh** l-aktar meta beda jixxiej. Min seta' jfiehmu lil Hachiko li sidu kien miet u li qatt aktar ma kien se jarah ġej lura mix-xogħol? Mill-mewt ta' sidu issa kienu għaddew aktar minn disa' snin. Matulhom, ta' kuljum, fl-istess hin u fl-istess post Hachiko baqa' dejjem jistenna 'l sidu jġi lura mix-xogħol. **(par. 5)**

Kien f'dan l-istazzjon li twieldet il-hħiberija qawwija bejn il-Professor u l-kelb tiegħu Hachiko. Kien f'dan l-istazzjon ukoll li Hachiko miet, waqt li kien qed jistenna lil sidu ġej lura mix-xogħol. **(par. 6)**

Taqsim A. Il-Fehim mill-Qari

Wieġeb il-mistoqsijiet skont is-silta li qrajt.

1. Aghzel it-twegiba t-tajba billi timmarka ✓ fil-kaxxa x-xierqa:

a.	Malli l-Professor wasal fl-istazzjon lemaħ		ġeru mitluf tassew gustuż u lil sidu.
			ġeru jdur ma jafx fejn se jagħti rasu.
			ġeru rieqed taħt vagun tal-ferrovija.
			ġeru hdejn tabella qed jistenna lil sidu.
b.	Hachiko u sidu saru		qishom ħobż u sikkina.
			ma jarawx għajn b'għajn.
			sbieħ, kbar u tassew gustużi.
			qalbhom iebsa.

(marka l-wahda)

2. Għaliex Hachiko kien imur l-istazzjon kuljum?

_____ (marka)

3. Għaliex dakinhar il-kelb ma marx lura d-dar?

_____ (marka)

4. X'baqa' jagħmel Hachiko għal aktar minn disa' snin?

_____ (marka)

5. Fejn miet Hachiko?

_____ (marka)

6. X'turina din l-istorja fuq il-kelb fil-fehma tiegħek?

_____ (marka)

7. "Sidien il-ħwienet kienu jithassruh..." (par. 5). Għal min qed jirreferi l-pronom **h** fil-kelma *jithassruh*?

_____ (marka)

8. Sib mis-silta kelma/frazi li tfisser:

a. "ra" (par. 1): _____ b. "bogħod" (par. 4): _____

c. "jinxtet" (par. 4): _____ (marka l-wahda)

9. Agħti **kelma wahda** li tagħmel sens skont is-silta flok il-kliem li ġej:

a. "jħuf" (par.1) _____ b. "nibtet" (par. 2) _____

(marka l-wahda)

10. Fisser l-espressjoni li ghandha linja taħtha: “Hachiko ttiehed għand familja oħra iżda ma kienx għal qalbu.” (par. 4)

(ma

Taqsim B. Il-Grammatika

(10 marki)

1.	Imla l-vojt b'nom verbali mill- gherq “ h-m-d ”.	Il-geru nstab waħdu mbeżza’ fil- _____ tal-lejl.
2.	Imla l-vojt bil- plural miks ur ta’ “ geru ”.	Mill- _____ kollha, il-Professur għoġbu Hachiko.
3.	Imla l-vojt bl- ghadd imt enni tal-kelma “ siegħa ”.	Il-Professur kien iqatta’ _____ jilgħab mal-kelb.
4.	Agħti l- plural shih tal-kelma “ xogħol ”.	Qabel ma beda jgħallem, il-Professur kien jagħmel għadd ta’ _____ .
5.	Agħti l- istat ko strutt tal-frazi b’linja taħtha:	Il-mixja tal-kelb kienet iġġiblek hasra. _____ kienet iġġiblek hasra.
6.	Aqta’ sing taħt il-kelma li fiha l- pronom mehm uż li jidher f’dis-sentenza.	Il-kelb ma kienx għal qalbu mal-familja l-ġdida.
7.	Aqleb fil- femmini l.	Il-kelb nebaħ xhin ra lil sidu. Il-kelba _____ xhin rat lil sidha.
8.	a. Aqta’ sing taħt il- verb tas-sentenza. b. Ikteb il- mamma tal-verb . c. Agħti l- gherq tiegħu.	a. Is-sidien sabu l-kelb fl-istazzjon. b. Il-mamma: _____ c. L-gherq: _____

(marka l-wahda)

Taqsimat Ċ. Il-Letteratura

(30)

Ċ i. Il-Poeżija (Nadriet 2 ta' Tarċisju Żarb)

(5 mark)

1. Din hija strofa mill-poeżija *Wied Qirda* ta' Dun Karm:

filwaqt li f'qalb li thobb tixghel bhal ġamra
 ix-xewqa tal-mistrieħ ġo dar kennija,
 u l-ahhar xbejba – li x-xemx ghamlet samra –
 titla' b'xi midra jew b'xi luh mghobbija.

- a. Kull vers ta' din il-poeżija fih _____ sillaba. (marka)
- b. Din il-poeżija tissejjaħ _____. (marka)
- ċ. Liema ġrajja tal-imghoddi jiftakar il-poeta meta jhoss il-mewt ghaddejja minn fuq Wied Qirda?
 _____ (marka)
- d. Sib eżempju ta' similitudni mill-istrofa t'hawn fuq. _____ (marka)
- e. X'inhuma l-midra u l-luh? _____ (marka)

2. Imla l-vojt bit-tweġiba t-tajba:

(5 marki)

- a. *Ballata* tfisser _____.
- b. Fil-poeżija *Il-Barri* ta' Ġorġ Pisani, il-barri jittiehed _____.
- ċ. Fil-poeżija *Il-Tokki tal-Paternoster* ta' Achille Mizzi, it-tokki tal-qniepen ikeċċu _____.
- d. Fi tmiem il-poeżija *Ġejja x-Xita* ta' Mary Meilak, il-poetessa thegġeg lill-Maltin biex
 _____.
- e. Fil-poeżija *Gelmus* tal-poeta Ġorġ Żammit l-poeta jitla' fuq din l-gholja biex _____
 _____.

(marka l-wahda)

3. Aghżel poeżija WAHDA mil-lista t’hawn taht u iktib paragrafu fuq xi aspett/i tal-jissemmew fiha.

Fil-Menqa – Ġorġ Peresso, *Lejl tat-Tfulija* – Ġorġ Borg, *Settembru* – Wallace Ph. Gulia, *Il-Hajt tas-Sejjieħ* – Rena Balzan, *Sjesta Maltija* – Kilin, *Univers Iehor* – Dun Karm, *Ġunju* – Dun Karm, *Marsaxlokk* – Charles Flores

Isem il-poeżija _____

Isem il-poeta _____

Ċ (ii) Il-Proża – (Fuklar Qadim u Bnadar Imċarrta ta’ Trevor Żahra)

(15-il marka)

1. “TLIKK! U l-fuklar jiċċaqraq, u jinqala’ ’l barra.” Wieġeb dawn il-mistoqsijiet:

a. Fejn kien il-fuklar? _____

b. X’kellu fuq kull naħa tiegħu? _____

c. Lil min kellem l-ewwel Toni meta ntebāh li l-fuklar kien jiċċaqraq?

d. X’kien hemm wara l-fuklar? _____

e. X’kien hemm fil-fili tal-ħajt? _____

(marka l-wahda)

2. Ikteb paragrafu fuq il-karattru u l-hajja ta' **wiehed/wahda** minn dawn:

iz-zija Antida – in-nanna Ġolina – in-nannu Tittu – il-Kavallier Fra Claude Roussel - Ma

[illegible]

(10 marki)

Taqsim D. Il-Kitba

(26 marka)

D i. Il-Kitba Funzjonali

(6 marki)

Il-Kitba ta' Istruzzjonijiet

Immaġina li għandek hutek iżgħar minnek. Qegħdin jikbru u trid tgħallimhom kif għandhom jibdwu jaqsmu t-triq b'attenzjoni kbira.

F'forma ta' sentenzi qosra (madwar **60 kelma**) iktbilhom l-istruzzjonijiet li thoss li huma meħtieġa li jsegwu biex jaqsmu t-triq b'attenzjoni u bla periklu.

D ii. Il-Komponent

Aghzel **WIEHED** mit-titli li jogħgħbok l-aktar u iktib madwar **250 kelma** fuqu fil-linji pprovduti.

1. Barra l-membri tal-familja tagħna, hemm nies oħra importanti fil-ħajja tagħna. Semmi xi whud minn dawn in-nies u għid għaliex tqishom meħtieġa f'ħajtek.
2. Kont sejjer lura d-dar wara l-iskola meta ... Kompli din l-istorja.
3. Is-sabih u l-ikrah tat-triq tiegħek. Iddiskuti.

Spazju biex tagħmel il-pjan tal-kitba tiegħek. (Ma jingħatawx marki għall-pjan)

Tmiem il-karta